

zelo nevarne duhovniške bolesti, ki sta jo Pij XII. in Janez XXIII. imenovala »herezijo dejavnosti« (okrožnica Menti nostrae«; pismo redovnicam z dne 2. julija 1962; navaja škof Rénard v knjigi *Prêtres diocésains aujourd'hui*. Paris 1963, 45). Poslušajmo cerkveni zbor, ki uči, da v liturgiji res »Bog govori svojemu ljudstvu, Kristus še vedno oznanja blagovest« (čl. 33) ter naroča, naj bo vir pridige predvsem sveto pismo in liturgija, ker je »oznanjevanje čudovitih božjih del v zgodovini odrešenja« (čl. 35, t. 2). V zvezi z molitvijo brevirja, ki je sestavljen skoraj samo iz božjih besedi, nam koncil naroča, naj se potrudimo za popolnejšo liturgično in biblično izobrazbo (čl. 90), kar bo istočasno tudi koristilo pri dušnopastirskem delu.

Ker po besedah papeža Pavla VI. duhovniki ne smemo še dalje braniti vernikom dostopa do tistih milostnih sadov, ki se delijo po liturgiji (pismo z dne 25. I. 1964), moramo resno pomisliti, če izrabimo vse dosedanje možnosti za oznanjevanje božje besede, če lepo in razločno beremo berilo in evangelij. Že dosedanja izbira mašnih obrazcev nudi veliko možnosti, da ljudi pritegnemo v stik z božjo besedo. Ob tako veliki možnosti posredovanja božje besede vernikom se čudimo in komaj moremo verjeti, da dolga stoletja tega ni bilo mogoče delati.

Marijan SMOLIK

BIBLIJSKA I ČUDOREDNA VRIJEDNOST POSTA

(Protiv kamufliranog hedonizma)

Zivimo u sudbonosnom razdoblju čovječanstva i Crkve, na ras-kršću i rasponu vjekova, u zaokretu povjesnog zbivanja, na početku nove epohe. Crkva već od Marijinog pape Pija IX, preko genijalnog Leona XIII, svetog Pija X, mirotvornog Benedikta XV, poduzetnog Pija XI, i svestranog i dalekovidnog Pija XII, traži putove nutarnje obnove, udara njene temelje i daje smjernice. Danas u doba svetog i praktičnog, dobrog i bliskog Ivana XXIII, i suosjećajnog, apostolskog i inicijativnog Pavla VI, Crkva se preporuča, pomlađuje, punim poletom svoj život razvija i komunicira svijetu, da ga usreći. Deo gratias!

Da taj uzvišeni cilj postigne Crkva, Kristova zaručnica, ide na svoj izvor, obraća se Kristu — »Lice Tvoje tražim, Tvoje lice tražim Gospodine!« — da u sebe upije sve crte svetog lica svoga Bož. Učitelja i Utemeljitelja, da ih proživi, pa preobražena preda svijetu, taj isti svijet preobrazi i usreći.

A nitko nije Krista bolje razumio i vjernije mu služio kao prva Crkva, Crkva apostola, svetih Otaca, mučenika i svetaca. Zato da bi Crkva upoznala Krista, obraća se Bibliji, Evangelju, Kristovim riječima, a zatim odmah najboljem i najautentičnijem komentaru božanskog Učitelja: prvoj Crkvi. Zato se forsira povratak i obnova liturgije, apostolata, sakramentalnog i duhovnog života, asceze itd.

Kada ovo znamo, kada ovomu prisustvujemo, kada ovo proživljavam, kako disonantno, kako strano, zvuči želja, »zahtjev«, prijedlog gdje kojeg duhovnoga lica, (ne samo gdje kojeg!), da se dokine crkveni post u dosadašnjem smislu. Post u ovom kontakstu shvaćamo u širem značenju, suzdržljivost i u kvantitetu i u kvalitetu

jela, tj. post i nemrs. Pa kada se taj prijedlog u kojem našem listu brani i propagira, onda se čovjek uhvati za glavu i pita, gdje smo: da li živimo u doba renesanse ili u vrijeme obnove, povratka prvobitnom autentičnom kršćanstvu. Doduše dotični propagatori daju neku zamjenu za dosadašnji post, neke nove oblike pokore. — Ali dok oni ne promjene ljudsku narav, dok s Mjeseca ili Marsa ne donesu neko novo astralno tijelo mjesto današnjeg, dotle ostaje i nužda dosadašnje vrste posta.

To je atak na temeljne stupove kršćanskog ćudoređa, to je — nazovimo je tako — praktična ćudoredna hereza, to je irenizam u najgorem izdanju, kompromis, a ne aggnamento, s duhom ovoga materijaliziranog i hedoniziranog svijeta.

Dapače se čuje mišljenje, da bi Koncil mogao »dokinuti« tradicionalni post. Neka slobodno budu mirni ti novi proroci, njima na žalost, a većini kršćanskog puka i svećenstva na radost: to Koncil sigurno neće učiniti, jer bi time Koncil sam protiv sebe radio. Koncil ide za reformom, boljitkom, a ne za anihilacijom temelja kršćanskog života i askeze. Zato s pravom kaže sv. Otac Pavao VI: »Tko tumači Koncil kao popuštanje na vjeru Crkve, tradiciju, askezu, kao udobnije kršćanstvo, taj se vara.

Propagatorima toga novotarskog razvodnjenog morala dobro bi pristajala ironična primjedba jednoga običnog vjernika, Talijana, inače iz dobro odgojene kršćanske obitelji, kada je raspravljao u svećeničkom društvu o raznim sektama u kršćanstvu: »Anche io vorrei avere una la comoda religione!«

Ne samo svećenicima nego i običnim ozbiljnim vjernicima, sa stalnim zdravim kriterijem, skoro ne treba ni dokazivati, da post sv. Pismo Staroga i Novoga Zavjeta i preporučuje i naređuje, negdje pretpostavlja. Predstavnici Staroga zavjeta Mojsije i Ilija i te kako su postili kao i drugi sveti ljudi, a u Novom Zavjetu Krist i apostoli i prva Crkva. Isus kao uvjet za izgonjenje sotone naglašuje apostolima: »Ovaj se rod (sotonski) izgoni postom i molitvom.« A mi svi od vremena do vremena napostovani smo od sotone i koliko toliko smo podložni sotonskom duhu. Isus post predpostavlja: »Kad postite, ne budite tužni kao licemjeri... (Mt. VI, 16). Isus nam post ostavlja u nasljedstvo: »Dok imaju sa sobom zaručnika (apostoli) ne mogu postiti. Ali će doći dani, kad će se ugrabiti od njih zaručnik, tada će postiti u ono vrijeme.« Apostoli su u svemu nasljedovali svoga Učitelja, pa sigurno i u postu, po njegovoj riječi: »Primjer vam dadoh da i vi činite, kao što sam ja činio«. Da je tome tako svjedoče nam dva izrazita predstavnika Otaca, Leon Papa i sv. Jeronim. Leon Papa: »Točno se držite apostolske naredbe o četrdesetdnevnom postu«. Sv. Jeronim: »Mi postimo četrdeset dana, jer je to apostolska predaja«.

Za Crkvu je bilo i bit će uvijek mjerodavno propovjedanje i nauka sv. Otaca. A nema ni jednog crkvenog Oca, koji ne naglašava crkveni post. Sv. Ambrozij: »Ako želiš biti kršćanin, moraš raditi isto što i Krist. On koji nije učinio nikakvog grijeha, postio je četrdeset dana, a zar da ne postiš ti koji si toliko grijeha počinio!« Sv. Bernard kaže: »Post ne samo da uništava prošle grijehe, nego nas štiti i od možebitnih budućih«. Sv. Bazilije: »Post je najbolja zaštita duše«. Sv. Krizostom: »Posti jer si sagriješio, ali posti i zato da više ne griješiš. Posti da primiš milosti; ali posti i zato, da sačuvaš trajno ono što si primio«.

Nema nijednog sveca, koji nije jače postio; a kod vjernika samo bolesno modernizirani i liberalno orijentirani polukršćani izbjegavaju i preziru post. Gdje je onda »sensus Ecclesiae« i »vox populi vox Dei«: ili kod svetaca i nepatvorenih kršćana, ili kod materijaliziranih hedonista i kod pogdjekojeg duhovnika, koga svakako nije inspirirao duh Božji, nego potakao instinkt gulae, da sebe opravda i svoju nesuzdržljivost; ili je po srijedi lakomisleni lov za promjenama.

Kada smo naveli izjave sv. Otaca, dobili smo ujedno odgovor zašto treba i zašto je korisno postiti. To je klasično formulirao sv. Toma, a sv. Crkva unijela u prefaciju korizme, kratko a lapidarno »vicia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia«.

Još jedan momenat. Danas kada nas Crkva poziva da sudjelujemo u zdravom ekumenskom pokretu, zar bi mi privukli braću pravoslavce, koji toliko drže do tradicionalnog strogog posta, time da ukinemo dosadašnji post, a kao zamjenu da predložimo nešto novo neefektno i problematično?! Nipošto. Prije bi ih odbili. I s pravom bi nam to zamjerali. Puno bi bolje bilo, da nešto od staroga vratimo, na primjer da barem de consilio korizmene i kvatrene petke i ona četiri velika posta i od bijeloga smoka postimo.

Ipak u mjeri posta i nemrsa možda bi se moglo, dapače i trebalo, djelomično modificirati i ublažiti. Iz više razloga, osim poznatih, još i novih, kao današnji prebrzi i industrijalizirani život sa svojim senzacijama, komplikacijama, nekada šokovima, često drži ljude u nekom nezdravom nervno napetom transu. To troši energije i živce, pa bi umjereniji način posta, bolje reći povremena jača okrepa djelovala osvježujuće na zdravlje i efekt rada. Osim toga radost i umjerena svrsishodna ugodnost od jela bila bi kao kaplja ulja u stroju našega života.

Možda bi se moglo uzeti u obzir prijedlog: jedan dio posta narediti sub gravi, a drugi sub levi, a treći de consilio. Time se ne bi ukinio post ni principijelno ni praktično, a za ovo teško i prelazno vrijeme to bi možda bila jedna dobra privremena solucija.

Bilo kako bilo imajmo povjerenje, da će to sveti Otac i Koncil dobro riješiti.

Cvitan RADIŠIĆ

PISMO ŽUPNIKU O NEDELJSKIH PRIDIGAH

Dragi gospod župnik!

Ob nedeljah Vi med mašo govorite, jaz molčim. Za Vas je to ugodno, zame pa ne preveč prijetno. Večkrat bi se rad oglasil in dodal svoj: da, ne, nekoliko, veliko, sploh ne, in podobno. Rad bi Vam povedal vse, kar med mojim molkom vre v meni. Danes se hočem sprostiti in to povedati. Zamenjati hočeva vloge.

Najprej moram reči, da sem precej razočaran. Upam, da se ne boste preveč razburjali, kar Vam bom povedal. Večkrat sem Vas slišal govoriti otrokom, fantom, možem, na romanju. Govorili ste s prepričanjem, z neko oblastjo in izredno jasno. Na prižnici niste več tisti človek. Sami ne verjamete nedeljskim govorom. Vzbujujate vtis, da govorite vsem in nobenemu. Brezosebno govorjenje pa ne